

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245811

ผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัวต่อความเครียดในการดูแล
ของผู้ดูแลที่เป็นโรคจิตเภทโรงพยาบาลน่านน้อย จังหวัดน่าน

มะลิวัลย์ พวงจิตร

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2553

b 00250695

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัวต่อความเครียดในการดูแล
ของผู้ดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภทโรงพยาบาลน่าน จังหวัดน่าน

มะลิวัลย์ พวงจิตร

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2553

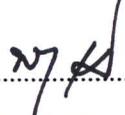
ผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัวต่อความเครียดในการดูแล
ของผู้ดูแลที่เป็นโรคจิตเภทในโรงพยาบาลน่าน้อย จังหวัดน่าน

มะลิวัลย์ พวงจิตร

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

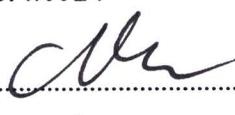
..... ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. หรรษา

เศรษฐบุปผา

.....

รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทราภรณ์ พุ่งปันคำ

..... กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทราภรณ์ พุ่งปันคำ

..... กรรมการ

นางพัชรี

คำธิตา

8 กันยายน 2553

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรภรณ์ ทุงปิ่นคำ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และแนวทางที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในทุกขั้นตอนของการค้นคว้าแบบอิสระ ด้วยความเอาใจใส่พร้อมทั้งคอยสนับสนุน ห่วงใย ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา จนการศึกษาในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งคณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้ความกรุณาอำนวยความสะดวกในการประสานงาน และให้ความกรุณาในด้านอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมสุขภาพจิต ที่สนับสนุนทุนในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสวนปรุง และบุคลากรทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งให้ที่พักอาศัยตลอดการศึกษา ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่สนับสนุน การศึกษาตลอดการศึกษา ขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชทุกท่าน ที่ช่วยเหลือให้ความรักความเอื้ออาทรและที่ให้ข้อเสนอแนะ ประสพการณ์มากมาย ที่ประทับใจทำให้การเรียนมีความสุขและสนุกในการเรียนตลอดระยะเวลาการศึกษา และขอขอบคุณผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัว ปิยศทิพย์ และพวงจิตร ที่เป็นแบบอย่างของการดูแล เป็นแหล่งของความรัก ความเข้าใจ การสนับสนุนช่วยเหลือและให้ความห่วงใย ประคับประคองในทุกๆ ด้านของการศึกษา และทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บุพการี คณาจารย์ และผู้ดูแลทุกท่าน ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สมบูรณ์

มะลิวัลย์ พวงจิตร

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยครอบครัวต่อความเครียด
ในการดูแลของผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภท
โรงพยาบาลน่าน้อย จังหวัดน่าน

ผู้เขียน นางมะลิวัลย์ พวงจิตร

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทราภรณ์ ทุ่งปิ่นคำ

บทคัดย่อ

245811

การดูแลผู้ป่วยจิตเภททำให้ผู้ดูแลเกิดความเครียดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ดูแลขาดทักษะในการดูแล การศึกษาถึงทดลองแบบหนึ่งกลุ่มวัดก่อนหลังครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยครอบครัวต่อความเครียดในการดูแลของผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภท คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงได้แก่ผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภท จำนวน 15 ราย เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัว ซึ่งสร้างโดย ภัทราภรณ์ ทุ่งปิ่นคำ และคณะ (2548) 2) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และ 3) แบบวัดความเครียด ซึ่งสร้างโดย อัจฉราวรรณ ดริยวง และ ภัทราภรณ์ ทุ่งปิ่นคำ (2547) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติการทดสอบค่าเฉลี่ยแบบ 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน

ผลการศึกษาพบว่าภายหลังเข้าร่วม โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัว 1 เดือน ผู้ดูแลของผู้ที่เป็น โรคจิตเภท มีคะแนนความเครียดต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 ดังนั้นบุคลากรทางสุขภาพจิตควรนำโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชโดยครอบครัว ไปใช้ฝึกทักษะให้ผู้ดูแลของผู้ที่เป็น โรคจิตเภทเพื่อลดความเครียดในการดูแล ทำให้ผู้ดูแลมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

Independent Study Title Effect of the Psychiatric Family Caregiving Program on Caregiving
Stress Among Caregivers of Persons with Schizophrenia at
Nanoi Hospital, Nan Province

Author Mrs. Maliwan Pongjit

Degree Master of Nursing Science (Mental Health and Psychiatric Nursing)

Independent Study Advisor

Associate Professor Dr. Patraporn Tungpunkom

ABSTRACT

245811

Caregiving of persons with schizophrenia could lead to caregivers' stress, especially when caregivers lack caregiving skills. This one group, pre-post test quasi experiment research aimed to examine the effect of the psychiatric family caregiving program on caregiving stress among caregivers of persons with schizophrenia. Fifteen caregivers were purposively selected. The research instruments consisted of 1) the psychiatric family caregiving program developed by Tungpunkom and associates (2005), 2) the demographic data form, and 3) stress questionnaire developed by Threeyoung and Tungpunkom (2004). Data were analyzed using descriptive statistics and paired t- test.

The results demonstrated that one month after participating in psychiatric family caregiving program, caregivers of person with schizophrenia had stress scores significantly lower than that of before ($p < .001$). Therefore, health personnel should implement this program to enhance the caregiving skills in order to lower caregiving stress. This will lead to good mental health of caregivers so as to provide care effectively.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
สมมุติฐานการศึกษา	7
ขอบเขตของการศึกษา	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	7
 บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โรคจิตเภทและการดูแลรักษา	10
ความเครียดในการดูแลของผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภท	23
โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยครอบครัว	40
กรอบแนวคิดในการศึกษา	45
 บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	51
การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ดูแล	51
การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
การอภิปรายผล	61
บทที่ 5	
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	67
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	68
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	68
เอกสารอ้างอิง	69
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย	77
ภาคผนวก ข การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	78
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	82
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา	87
ประวัติผู้เขียน	108

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล จำแนกตาม เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ความพอเพียงของรายได้ และ ระยะเวลาที่ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภท	57
2 จำนวนร้อยละของผู้ที่เป็น โรคจิตเภท จำแนกตาม เพศ อายุ บทบาทในครอบครัวของผู้ที่เป็น โรคจิตเภท อาชีพก่อนป่วย อาชีพหลังป่วย รายได้ของผู้ที่เป็น โรคจิตเภท ระยะเวลาในการเจ็บป่วย	58
3 คะแนนเฉลี่ยความเครียดของผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภทที่บ้านก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยครอบครัวจำแนกตามรายข้อคำถาม	60
4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียดของผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภทระหว่างก่อน และหลังการเข้าร่วม โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยครอบครัว 1 เดือน	61
5 ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับความเครียดของผู้ดูแลผู้ที่เป็น โรคจิตเภท ก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวช โดยครอบครัว	61